

Rio, Rio - dvakrát Rio

Název emisí:

Český olympijský tým a Letní paralympijské hry

Den vydání: 22. června 2016

Hodnota:

32 Kč (LOH); kat. č. 891

16 Kč (POH); kat. č. 892

Rozměr známkového obrazu: 40 x 23 mm

Výtvarný návrh: Milan Jaroš

Tisk: Poštovní tiskárna cenin, Praha

Druh tisku: plnobarevný OF

Tisková forma: 4x 50

Náklad: 500 tis. (891) a 600 tis. (892)

FDC: OTp

Rytec: Miloš Ondráček

Tisk: PTC Praha

Náklad: každá hodnota po 3.500 ks

Snad žádnému jinému tématu se na našich poštovních známkách, celinách a razítkách nedostalo větší pozornosti a prostoru, než sportu. Vždyť už první příležitostné razítko po vzniku republiky bylo věnováno Sokolským hrám ve Znojmě (1919) a v polovině dvacátých let vyšly dvě přítiskové série věnované Olympijskému kongresu a Všesokolskému sletu. Sport byl hojně připomínán za první i poválečné republiky, a nejenak je tomu i nyní, v České republice a na Slovensku. Nakonec není divu, zajímá snad každého, odpradáva je považován za součást zdravého životního stylu a v organizované podobě u nás sehrál velkou roli v rámci národního uvědomění ve druhé polovině 19. století (mluvím o Sokolu a je přitom kuriózní, že jeho zakladatelé, Tyrš a Fügner, byli původem Němci - což je výmluvný, ale opomíjený argument v diskuzích o soužití obou národů u nás; alespoň částečně německý původ měl i třetí nejvýznamnější sokolský představitel, Josef Scheiner, muž s obrovskými a dnes už nedoceňovanými zásluhami o vznik a udržení čs. státu po 28. říjnu 1918; všichni tři byli poprávu připomenuti na našich poštovních známkách).

Veliký rozsah sportovních námětů umožnil, aby se v jejich návrzích uplatnily nejrůznější přístupy a styly, od klasického podání po abstrakci. Ač se nepovažuji za staromilce, dávám přednost srozumitelnosti – myslím, že poštovní známky (samozřejmě s výhradou emisí Umění) nejsou polem pro výtvarné experimenty a předvádění se autorů. Jde o užité umění a samy známky s ohledem na své určení (jde o poukázky na čerpání poštovních listovních služeb) by podle mého názoru měly být tak tvořeny. Krátce řečeno, zpracování obou nových sportovních známek se mi nijak zvlášť nelíbí, nejsou atraktivní a „hezké“ (ve smyslu upoutání zájmu veřejnosti) - což by se dalo omluvit, kdyby z výtvarného hlediska přinášely něco nového (což nepřinášejí), takže je považuji za nevyužitou příležitost. Říkám to přitom nerad, protože práci jejich autora, akademického malíře Milana Jaroše, sleduji se sympatiemi a většinou se mi líbí. Za důvtipný považuji jeho nápad využít obraz Františka Kupky Dvoubarevná



fuga jako hlavní český motiv pro olympijské hry v Londýně; nám je blízké, že obraz vyšel na známce v roce 1998.



Přímo z Muchových známek Hradčany Jaroš použil motiv lipového listu a spirály na oblečení našich sportovců pro olympiádu v Soči.



Na známkách k OH a POH v Riu však použil obdobný přístup jako Pavel Švejda pro známku ME ve volejbale mužů 2011, Pavel Hrach pro POH v Peking, a v jistém smyslu dokonce jako před třiceti lety Vladimír Kovářik pro známku 70 let ČSOV 1986.



upravil a použil jako hlavní motiv na dresech našich olympioniků.

Tedy to snad(?) bylo novátorské, dnes ale ometlé a nic nového nepřinášející. Pokud chce Česká pošta oslovit veřejnost a přitáhnout ji atraktivními známkami alespoň trochu k většímu využívání listovních poštovních služeb, je třeba si přestat hrát na nedotknutelnost tvůrčích přístupů a po umělcích vyžadovat sdělnost a přitažlivost jejich prací. To přece má plně v kompetenci a měla by proto posílit pravomoci svého oddělení známkové tvorby (které za podobu nových známek nese zodpovědnost) oproti pravomocím výtvarné komise (která naopak neodpovídá za nic). Není to složité rozhodování – co myslíte, koupí si zahraniční sběratelé olympijských námětů raději naši známku, nebo aršík Šalamounových ostrovů, i když je čtyřikrát dražší? (1 tamní dolar = 3,10 Kč).



Autor návrhu s Danou Zátokovou.



Jedna z mnoha původních kresbiček, kterými Emil Zátok dělal radost svým přátelům a fanouškům.



Známka na aršíku Arménie má alespoň vtipný nápad.

V podstatě tuctové jsou i kresebné výzdoby obou obálek dne vydání a razítka k paralympiádě. Za pozornost naopak stojí razítka k OH, s kresbou běžce vycházející z původní kresbičky Emila Zátoka (je na ní nejen zobrazen, ale je i jejím autorem), kterou Jaroš

Na původní kresbě se ale slavný běžec neusmívá, běh pro něj nebyl radostným poběhnutím, ale těžkou dřinou, jak ostatně můžeme vidět i ze zmučeného výrazu jeho tváře na poštovních známkách. Sám o tom kdysi řekl: „Nebylo mi dáno běžet a usmívat se zároveň. To víte, běh není gymnastika nebo krasobruslení.“

Když už ale Jaroš změnil sevřené rty do podoby úsměvu, měl upravit i oblouček obočí – takhle panáček vypadá, jako by se usmíval značně zlomyslně...

Naštěstí v původní podobě zůstalo alespoň Zátokovo životní kredo v dolní části razítka: Nemůžeš? Přidej!

